

KYRKNYTT

FRÄNDEFORS FÖRSAMLING

Nr 2 2019. Till hemmen i Frändefors församling.

SOMMARPERIODEN

Betraktelse över naturens skönhet

I skrivande stund ligger våren och lurar runt knuten. Det är fortfarande frostnätter, men löven börjar spricka ut, och all den kraft som naturen besitter avvaktar den riktiga vårvärmen. För det finns liv i naturen. Det liv som Gud inandades i allt skapat. Sommarens värme och skördens alster på hösten är alla en produkt av Guds skapande hand, och vittnar därför om hans väsen. Sin fullbordan fick skapelsen när Gud tog mänsklig gestalt i Jesus Kristus. För att förena oss i gemenskap med honom, dog Jesus på korset för vår skull. Därigenom inandades ett annat liv i oss som tror på honom.

Ett liv i Jesus, helgat och välsignat åt honom. Så här, strax innan påsk, gläds vi åt tron på uppståndelsen där vi får skåda oss själva i ytterligare ett perspektiv, nämligen evigheten. Vi är skapade odödliga från början, hoppet och tron på att vi efter döden får bekänna högt hans namn, och vi, beskyddade av korset, får träda in i evigheten. Där får vi leva för evigt på det sätt som vi var tänkta från början. Varje vår är därför en påminnelse om att det som är så vackert på denna sidan, är fullkomnat på den andra sidan, och det kära församlingsbor, är rent evangelium.

Njut gärna av livet, men glöm aldrig att det är den helige Ande som ger oss och hela världen liv.

”Världen är Herrens med allt vad den rymmer, jorden och alla som bor på den.” Psaltaren 24:1

”Du sänder din Ande, då skapas liv. Du gör jorden ny.” Psaltaren 104:30

Daniel Westin

”En byväg om sommarn är det kantat med grönt” text Thore Skogman

Bild: mariestad.se

Ovan: En flaggprydd blomma på Frän-devi. Stadsmusikkåren spelade högtidligt. Till höger: Vid de äldres utfärd blir det kyrkobesök och dukade kaffebord. På bilden var resmålet Väne –Ryr.

Nedan: Varje sommar samarbetar Församlingen och hembygdsföreningen. Det har blivit ett flertal sångstunder vid Rönnässtugan. I år planeras en friluftsgudstjänst den 7 juli.

Bilder: Ralph Liljegren.

Välkommen till våra körer

Kyrkokören börjar
mån 2 sep kl. 19.00.
Jubileatekören börjar
fre 6 sep kl. 14.30.

Sommarkören övar kl. 19.00 1 juli, 8 juli och 15 juli och medverkar i vägkyrkan den 19 juli.

Musikgudstjänster

16 juni kl 18.00 "Vid din sida" En Vokalist & En Cellist

22 juni kl 18.00 Gudstjänst i folkmusikens tecken.

28 juli kl 18.00 "Skärvor ur ett kvinnohjärta" Anna Forsebo sång, Lisa Fröberg flygel.

11 augusti kl 18.00 Maja Korp flygel, Anna Steirud flöjt.

22 september kl 18.00 " Den blomstertid nu kommer"

Karin Wirenborg sång. Andreas Hjalmarsson piano, orgel & sång.

17 oktober kl 19.00 Jard Samuelsson med komp.

Om du rensar i garderoben,

och hittar kläder, skor, hattar och annat som du inte längre använder och som går att använda till att klä ut sig med, så är barnen i barngrupperna väldigt intresserade. Vill du så kan du lämna in dom här i Församlingshemmet. Annars kan du höra av dig till Lovisa och Victoria tel. 070-562 13 53. Tack för hjälpen!

Friluftsgudstjänster sommaren 2019

23/6 kl. 14.00 Friluftsgudstjänst hos Kristian Håkansson med familj på Gunnarsberg.

7/7 kl. 14.00 Andakt med Husbandet vid Rönnässtugan i samarbete med hembygdsföreningen.

21/7 kl. 14.00 Hos Eva och Gunnar Hallsten i Kopperud.

11/8 kl. 14.00 Friluftsgudstjänst hos Åke och Marika i Kasen Ekenäs. Anna K Larson sång. Vid regn går vi in i kåtan.

Glöm inte ta med kaffekorg och något att sitta på.

En vacker vårdag på Frändefors kyrkogård, humlorna surrar, fåglarna kvittrar och solen börjar värma där inte vinden kommer åt.

Bild: Markus Ljunggren

Kontaktlista

Pastorsexpeditionen, Kyrkogatan 6, 462 69 FRÄNDEFORS. Öppen tisdagar och fredagar kl. 10.00-12.00 växel 0521-400 14 Tel. 0521-26 23 65 Fax 0521-403 33. Du kan även nå kanslisten andra tider på måndag, tisdag och fredag. Vill Du boka församlingshemmet gör du det via pastorsexpeditionen. **Epost:** frandefors.forsamling@svenskakyrkan.se
Hemsida: www.svenskakyrkan.se/frandefors

Kyrkoherde Ralph Liljegren

Tel. 0521-26 23 60

ralph.r.liljegren@svenskakyrkan.se

Vik. kyrkomusiker Ruben Bengtson

Tel. 0521-26 23 62, 073-020 72 41

ruben.bengtson@svenskakyrkan.se

Kyrkomusiker Emma Davidsson

Deltid tel. 073-959 17 41

emma.davidsson@svenskakyrkan.se

Kanslist Christina Larsson

Tel 0521-26 23 65, 073-356 57 28

christina.i.larsson@svenskakyrkan.se

Kyrkorådets ordförande

Marita Högberg

070-423 15 30

Kyrkogårdsutskottet

Carl-Bertil Magnusson

072-712 33 01

Komminister Daniel Westin

0521-26 23 61, 070-201 88 88

daniel.westin@svenskakyrkan.se

Församlingsassistent Victoria Olsson

0521-26 23 63, 070-562 13 53

victoria.olsson@svenskakyrkan.se

Kyrkvaktmästare Johan Wallin

0521-26 23 71 Fax. 0521-405 35

johan.m.wallin@svenskakyrkan.se

Kamrer Petar Margitin

(träffas torsdagar)

petar.margitin@svenskakyrkan.se

Tel 0521-26 23 66

Kyrkofullmäktiges ordförande

Gunnar Hallsten

0521-430 19, 076-109 11 62

Ansvarig utgivare KH. Ralph

Liljegren Tryck JustNu Grupp-

försändelse till hushållen i Frändefors församling.

Gudstjänster

Sön 16/6 10.00 Gudstjänst

Daniel Westin

Hel trefaldighets dag

Lör 22/6 11.00 Högmässa

Daniel Westin

Kyrktaxi

Sön 23/6 14.00 Friluftsgudstjänst se sid 5.

Daniel Westin

Joh döp dag

Sön 30/6 10.00 Gudstjänst

Margareta Olsson

2 eft tref

Sön 7/7 14.00 Friluftsgudstjänst se sid 5.

Ralph Liljegren

Sön 14/7 10.00 Gudstjänst

Ralph Liljegren

4 eft tref

Sön 21/7 14.00 Friluftsgudstjänst se sid 5.

Ralph Liljegren

Sön 28/7 10.00 Gudstjänst

Ralph Liljegren

6 eft tref

Sön 28/7 18.00 Musikgudstjänst se sid 4.

Ralph Liljegren

Sön 4/8 10.00 Högmässa

Ralph Liljegren

Kristi förkl dag

Kyrktaxi

Sön 11/8 14.00 Friluftsgudstjänst se sid 5.

Daniel Westin

18.00 Musikgudstjänst se sid 4.

Sön 18/8 10.00 Gudstjänst

Ralph Liljegren

9 eft tref

Sön 25/8 10.00 Gudstjänst

Daniel Westin

10 eft tref

Församlingsafton i församlingshemmet.

Tor 19/9 Göran Forsell berättar om Zambias barn. Inleds med enklare förtäring kl. 18.00. Därefter bilder och berättelser från skolan i Kanyenda, dit många bidrag från församlingen går. Kvällen avslutas med en kort gudstjänst.

Tor 24/10 I Franciskus fotspår. Inleds med enklare förtäring kl. 18.00. Därefter pratar Broder Stefan från Franciskanerbröderna i Jonsered om den Helige Franciskus av Assissi, och om ordensliv. Kvällen avslutas med gudstjänst.

Tor i nov meddelas senare.

Gemenskapsträffar på torsdagar kl. 14.00.

25/7 Sommar med Tommy och Ralph. Tommy Olsson och Ralph Liljegren sjunger och spelar i sommarens anda.

29/8 Lilla bandet. Johan Pettersen, Ulrika Claesson sjunger och spelar.

26/9 Håkan och Marianne Johansson med gamla godingar. Dragspel och sång.

31/10 Leif Larsson, keyboard, sång och allsång.

Kaffeservering avgift 20 kr. För skjuts ring Gunnar 430 19.

Frändefors väntjänst, Ringhem och Svenska kyrkan hälsar alla varmt välkomna.

Sön 1/9	11.00	Gudstjänst	<i>Daniel Westin</i>
11 eft tref		<i>Med musik och avtackning Kyrklunch i FH</i>	<i>Ralph Liljegren</i>
Sön 8/9	10.00	Högmässa	
12 eft tref			<i>Kyrktaxi</i>
Sön 15/9	10.00	Gudstjänst konfirmand- inskrivning	
13 eft tref			
Sön 22/9	10.00	Gudstjänst	
14 eft tref			
Sön 22/9	18.00	Musikgudstjänst se sid 4.	
Tor 26/9	17.00	Vardagsgudstjänst tacobuffé se sid 18	
Helige Mikael's dag		<i>församlingshemmet</i>	
Sön 6/10	10.00	Högmässa	
16 eft tret			<i>Kyrktaxi</i>
Sön 13/10	11.00	<i>Tacksägelsegudstjänst, kyrkokören. Stefan Rahkonen trumpet, skördealster.</i>	
Tacksägelsedagen		<i>Kaffe och auktion i FH</i>	
Tor 17/10	19.00	Musikgudstjänst, Järn Samuelsson med komp	

Gudstjänster på Ringhem kl. 13.30

25/6	Nattvard	<i>Margareta Olsson</i>
9/7	Gudstjänst	<i>Ralph Liljegren</i>
23/7	Nattvard	<i>Ralph Liljegren</i>
6/8	Gudstjänst	<i>Daniel Westin</i>
20/8	Nattvard	<i>Daniel Westin</i>
3/9	Gudstjänst	
17/9	Nattvard	
1/10	Gudstjänst	
15/10	Nattvard	

De äldres utfärd

Planeras till torsdag den 6/9 kl. 13.00-17.00. Vi besöker Åh stiftsgård och får en guidning av stiftgårdsprästen. Vill du anmäla dig: ring 26 23 65 tis. eller fre. kl. 10-12, senast 31 aug.

Reservation för ev. ändringar

se Melleruds nyheter onsdagar eller ttela fredagar.

Kyrktaxi. Åk gärna kyrktaxi till kyrkan de söndagar där det anges i predikoturerna. Beställ på telefon 0521- 45 90 00 Avgift 10 kr för enkel resa 20 kr tur och retur.

Kollekter

30 juni	Svenska kyrkans internationella arbete.	R
7 juli	Nordisk Östmission.	F
14 juli	Lepramissionen.	F
21 juli	Svenska kyrkans internationella arbete.	R
28 juli	Bukobahjälpen.	F
4 aug	Svenska kyrkan i utlandet.	R
11 aug	Församlingens diakoni.	F
18 aug	Svenska kyrkans internationella arbete.	R
25 aug	Församlingens barn och ungdomsverksamhet.	F
1 sep	Hela människan.	R
8 sep	Rekrytering till kyrkans vigningstjänst Karlstad stift.	S
15 sep	Diakoniinstitutionerna.	R
22 sep	Ekumeniskt arbete Europeiska Kyrkokonferensen.	R
29 sep	Svenska kyrkan i utlandet.	R
6 okt	Spädbarnsfonden.	F
13 okt	Sveriges Kyrkosångsförbund.	R
20 okt	Geijerskolan.	S
27 okt	Kanal 10.	F

Intressanta böcker

Nu finns det en "bok vägg" i församlingshemmet där du kan hitta många bra och intressanta böcker till överkomliga priser.

Bild: till vänster Lovisa Husberg

Tack för åren jag fått dela med er i Frändefors församling!

Tänk vad åren går. Vi har fått 18 år tillsammans. När jag ser tillbaka känns det som om åren har flugit förbi. Det är stort att ha fått dela livet med er. Vi har firat gudstjänster och mötts i olika sammanhang från födelse till död. När åren blir många har jag fått delta i flera av era livs högtider. Det känns som jag varit en del i en större familj eller släkt.

Att vara kyrkoherde är en krävande tjänst. Många gånger har jag känt att det administrativa har tagit onödigt mycket tid som jag hellre velat ge er i bygden. Det har varit en näst intill omöjlig balansakt.

Ralph minglar runt bland besökarna vid en friluftsgudstjänst i församlingen.

Till hösten blir jag pensionär. Jag och min fru Carina kommer att lämna Dalsland i september för att bosätta oss i Karlstad. Min förhoppning är att en efterträdare skall ta över arbetet då.

Med önskan om Guds välsignelse!

Ralph Liljegren.

Denna tavla hittar man i Frändefors kyrka och det är en förteckning över kyrkoherdar i Frändefors som man känner till.

Men man har glömt ett namn, det var kyrkopräst Jacob.

”Jacob J Fraeddaefors” var en av de kyrkopräster som på Nordals Häradsting i Holm år 1380 bevitnade det fastebrev, genom vilket ”Thorgriim fughel” överlät gårdarna Åsnebyn, Holm, Kålungen, och Ör till Jon Martensson. Se kyrkopräst Andres i Bolstad.

Källa: Historik om Frändefors kyrka av Erik Grane.

KYRKOHERDAR I FRÄNDEFORS			
Arnerus Nicolai	1411	Thurgillus Andreae	1537
Ericus Olai	1555	Haqvinus Nicolai	1565
Nicolaus Haqvini	1566-1567	Olavus Benedicti	1567-1592
Johannes	1592-1611	Arvidus O. Scarensis	1612-1639
Anderus A. Lithenius	1641-1663	Thorstanus Florenius	1665-1682
Petrus Nordberg	1683-1727	Erlandus Rosell	1728-1752
Petrus Ekelund	1754-1779	Johan G. Stenberg	1780-1803
Peter Ekelund	1804-1818	Salomon U. Sundelius	1820-1860
Johan Oscar Geijer	1861-1898	Carl O. F. Lindskog	1899-1906
A. M. Lunderqvist	1908-1919	Olof Wennerbeck	1921-1923
Johan A. Larsson	1925-1928	Otto R. Eneström	1929-1933
Thorsten Lindblom	1933-1949	Olof R. Noreen	1950-1953
David J. Nöjd	1954-1971	Paul Mellgren	1971-1990
Gustav Thorstensson	1990-1996	Erland Hillby	1997-1999
Vivianne Wetterling	2000-2000	Ralph Liljegren	2001-

Bild: Johan Wallin

Vår kyrkoherde Ralph Liljegren avtackas den 1:a september och avslutar därmed sin tjänst här i Frändefors församling. En rekrytering till ny kyrkoherde pågår och vem det blir kommer att meddelas senare.

I vårt arkiv har vi en pärm med bl.a. kopior på protokoll förda vid sockenstämmor i Ryr, Brålanda och Frändefors. Det finns protokoll förda från 1754 till 1776. Informationen är nedtecknad och kopierad av Erik Grane.

Utdrag ur protokoll fört vid sockenstämma den 19 maj 1757.

Klagandes att obetänksamma ynglingar på läktaren alltsomoftast förorsakar oljud, samt obeskedligen nedspotta dem, som sitta i bänken nedanför läktaren. Att förekomma detta blev beslutat att alla gossar skall stå framme i koret och vid kyrkomuren inom sina föräldrars och husbönders stolar, samt att om någon gosse hädanefter understår sig att gå upp på läktaren, skall kyrkoväktaren strax i kyrkvärdens närvaro taga en sådan pojke och sätta honom i stocken.

Utdrag ur protokoll fört vid sockenstämma den 16 maj 1762.

Församlingen påminde Bryngel i Ryr och hans fästkinna Sesilia, att det inte är anständigt att de så leva tillsammans. Pastor har underrättat dem att han icke blott själv i vittnes närvaro tilltalat och förmanat honom utan och nu i församlingens närvaro anmodat kronolänsmannen och inspektoren Vennersten att enligt sitt ämbete tilltala dem.

Protokollen ursprungligen skrivna av P.O. Ekelund kyrkoherde i Frändefors åren 1754-1779.

Qluringar

En ort

På orten fanns en skoindustri som tillverkade trätofflor mellan 1909 och 1975. I tingshuset hålls kommunfullmäktiges möten. De två övre våningarna är hemvist för ett museum, med en stor släktforskningsavdelning. Orten är en köping och ligger i den östra delen av vårt landskap. E45 och tåglinje Norge/Vänerbanan passerar vår ort.

Ett träd

Picea abies på latin. Ett träd med mycket "stickiga löv". Medelpads landskapsträd. Kan nå en ansevärd ålder och höjd.

Ett praktiskt redskap

Tillverkades av Gustaf de Laval 1877 och var till stor hjälp på gårdar runt om i vårt land. Vårt redskap tillverkas och används fortfarande inom främst livsmedelsindustrin. Det finns i olika storlekar och till olika ändamål där man skiljer ej blandbara vätskor åt.

En blomma

Galanthus nivalis skulle kanske Carl von Linné sagt när han talade om denna lilla blomma. Vi ser den mycket tidigt på vårvintern. Den tillhör amaryllisfamiljen.

En person

Född 1931, en svensk musiker, textförfattare, sångare, kompositör och skådespelare. Har 1 302 låtar registrerade i sitt namn vilket är rekord. I dag finns 2 muséer i hans namn ett i Hallstahammar och ett i Årjäng.

Svaren hittar du på sista sidan.

Källa: Wikipedia

Vägkyrkan 2019

Datum och tid	Andakt	Musiker
Mån 1/7 17	Lennart Staaf.	Anna-Lena Englesson.
Tis 2/7 17	Daniel Westin.	Sara Lilja, Caroline Larsson.
Ons 3/7 17	Victoria Olsson.	Stefan och Triolerna.
Tor 4/7 17	Daniel Westin.	Angelica Jacobsson.
Fre 5/7 17	Daniel Westin.	Annika Larsson.
Mån 8/7 17	Ralph Liljegren.	Gustav Ekmark.
Tis 9/7 17	Victoria B Olsson.	Agnes och Ann-Kristin Frisk, Moa och Tommy Olsson.
Ons 10/7 17	Ralph Liljegren.	Isak Stenvall.
Tor 11/7 17	Helena Bengtsson.	Nils Dahlgren och Freddie Carlsson.
Fre 12/7 17	Ralph Liljegren.	Hertha Dahlgren.
Mån 15/7 17	Carina B Liljegren.	Johan Dahlberg och Jesper Östergren.
Tis 16/7 17	Lovisa Husberg.	Jakob Malmsköld.
Ons 17/7 17	Anethe Jarsved Carlson.	Emmy Sandelin och Johnny Sandelin.
Tor 18/7 17	Sigward Karlsson.	Ella Wendel.
Fre 19/7 17	Ralph Liljegren.	Sommarkören.

Församlingen samarbetar med

sensus

GDPR

Angående publicering av personuppgifter vad gäller döpta och vigda så följer Frändefors församling GDPR, den personuppgiftslag som gäller för hela EU från 2018.

Och följer man den, så är det inte tillåtet att lägga ut personuppgifter om döpta och vigda offentligt, utan att de anhöriga har givit sitt medgivande.

Dop

Du som nybliven förälder är välkommen till vår kyrka för att döpa ditt barn.

Ta kontakt med församlingsexp måndag, tisdag eller fredag säkrast mellan 10-12 för mer information! Om det är lättare för dig kan du e-posta till frandefors.forsamling@svenskakyrkan.se

Avlidna

4/1 Börje Olsson	Brålanda
11/1 Nils Jonsson	Röshult
4/2 Märta Utter	Vänersborg
5/2 Gunnel Karlsson	Bokgatan
19/2 Margit Rådberg	Ringaregränd
25/2 Arne Eriksson	Muraregatan
5/3 Marianne Mjördén Sporre	Vänersborg
6/3 Leif Jonasson	Brålanda
26/3 Stig Gustafson	Kantorsgatan

Barn och Unga!

Taco-Gudstjänst

Till hösten kommer vi att ha vardagsgudstjänster på vardagskvällar med start

10/10 16.30-17.00 med drop in-fika. Vi kommer att ha en lättsam och glad gudstjänst och efteråt äta tacobuffé. En enkel och trivsamt kväll, med lek och pyssel och gemenskap för hela familjen med åldrarna noll till hundra!

Verksamhetsuppstarter!

I september startar vi också upp våra olika veckoverksamheter för dig som är barn och ungdom.

Information om verksamhet för F-6 delas ut på Frändeskolan, och mer information kommer dyka upp på hemsidan och sociala medier.

Vi ses där!

Victoria och Lovisa

Följ **Frändefors församling** och **TONÅR Frändefors** på facebook!

www.svenskakyrkan.se/frandefors

Välkomna!

Konfirmation!

Nu är det dags för nästa års konfirmationsgång att anmäla sig. Ett utskick skall ha gått ut till alla som är berörda. Om du eller ditt barn har någon som inte bor i Frändefors men vill läsa här, är de också välkomna. Det är aldrig för sent att haka på!

Konfirmandinskrivningen blir den 15/9 kl. 10.00 i Frändefors kyrka.

Vill du veta mer, eller om vi har missat att skicka information ta kontakt med oss!

Välkomna!

Hör gärna av dig!

Victoria Olsson: victoria.olsson@svenskakyrkan.se

Tel 0521-26 23 63 eller 070-562 13 53

Ovan: Victoria Blomqvist Olsson leder en andakt.

Välkommen till årets vägkyrka med dukat kaffebord, gemenskap, andakt och många sångare och musiker.

Ovan: Annika Larsson gästar oss med sångprogram.

Nedan: Jonny Sandelin kommer att spela på sitt dragspel.

Nedan: Gustav Ekmark sjunger och spelar kanske något på sin viola.

Svar på frågor

Mellerud, Gran, Separator, Snödroppe och Thore Skogman

